

Η ΚΑΛΑΘΟΣΦΑΙΡΑ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

Κείμενο: Λουκής Τερεζόπουλος

Πίνακας Περιεχομένων

Οι ρίζες	3
Στην Κύπρο και πως ήρθε η Καλαθόσφαιρα	3
Σε μία Τριετία	4
Δύσκολα Χρόνια	5
Δεξαμενές ταλέντων	7
Στα Δημοτικά	8
Η σύσταση Ομοσπονδίας Καλαθόσφαιρας	8
Μια νέα περίοδος	9
Η πρώτη δεκαετία	9
Ο Ιούλης του 1974	10
Σημαντικός παράγοντας	10
Η σημερινή εικόνα του αθλήματος	11
Η Διοικητική Δομή της Ομοσπονδίας	12

Είναι παραδεκτό από όλους ότι το άθλημα της Καλαθόσφαιρας είναι από τα πιο θεαματικά στην οικογένεια των ομαδικών αθλημάτων. Μετά το ποδόσφαιρο έχει την δεύτερη θέση παγκοσμίως, ενώ σε χώρες όπως η Αμερική κατέχει επίσης μια από τις πρώτες θέσεις.

Κάνουμε μια σύντομη αλλά ενδιαφέρουσα πιστεύουμε αναδρομή στο ωραίο αυτό άθλημα, δίνοντας σε γενικές πάντοτε πληροφορίες για την πρωτοεμφάνισή του στον αγωνιστικό αθλητισμό και τον τρόπο που ήρθε στον τόπο μας.

Οι ρίζες

Η Καλαθόσφαιρα έχει σαν πατρίδα της την Αμερική και χρονική αφετηρία το Δεκέμβρη του 1891. Ο Δρ Τζέιμς Νάισμιθ, καθηγητής στο Κολλέγιο του Σπρίγκφιλντ, τοποθέτησε δυο καλάθια ροδακίνων μέσα στην αίθουσα της Γυμναστικής και έκανε έτσι το πρώτο βήμα. Την άνοιξη του ίδιου χρόνου προηγήθη προεργασία για το υπό εκκόλαψη άθλημα, από το Δρ Κιούλικ. Αιτία για την εφεύρεση του νέου αθλήματος ήταν η έλλειψη ενδιαφέροντος που απειλούσε το μάθημα της Γυμναστικής κατά τη διάρκεια του χειμώνα. Η επιτυχία και η διάδοσή του αθλήματος της Καλαθόσφαιρας ήταν άμεση. Το 1895 το άθλημα της Καλαθόσφαιρας υιοθετήθηκε και από άλλα κολλέγια και μέχρι το 1905 κάλυψε όλη την Αμερική και έφθασε και σε πολλές άλλες χώρες.

Η Διεθνής Ομοσπονδία του Ερασιτεχνικού Μπάσκετ FIBA, ιδρύθηκε στη Γενεύη το 1932. Στην Ευρώπη, το πρώτο Ευρωπαϊκό πρωτάθλημα διοργανώθηκε από τη FIBA το 1935, ενώ την ίδια χρονιά η Διεθνής Ολυμπιακή Επιτροπή αναγνώρισε τη FIBA. Στους Ολυμπιακούς Αγώνες η Καλαθόσφαιρα πρωτοπαρουσιάστηκε ως Διαγωνισμός Επίδειξης από τους Αμερικανούς και πέρασε ως επίσημο άθλημα στους Ολυμπιακούς Αγώνες του 1936 στο Βερολίνο.

Στην Κύπρο και πως ήρθε η Καλαθόσφαιρα ...

Είναι ενδιαφέρον να δούμε και την εισαγωγή στην Κύπρο του ωραίου αυτού αθλήματος.

Οι Γυμναστικοί μας Σύλλογοι από κοινού ανέλαβαν το 1947 την διοργάνωση των Πανελληνίων Αγώνων Στίβου. Στους αγώνες αυτούς που έγιναν σε τέσσερεις πόλεις μας, Λάρνακα, Αμμόχωστο, Λευκωσία και Λεμεσό, είχαμε συμμετοχή Ελλαδιτών αθλητών και Ελλήνων της Αιγύπτου. Αρκετοί από αυτούς τους αθλητές στίβου γνώριζαν το άθλημα της Καλαθόσφαιρας αφού αγωνίζονταν σε ομάδες στην χώρα τους, όπως ήταν ο Λάμπρου του Παναθηναϊκού και άλλοι.

Την Δευτέρα 23 Ιουνίου 1947 μετά τους Αγώνες Στίβου στη Λευκωσία, έγινε αγώνας επίδειξης με αντίπαλες ομάδες την Ομάδα των Ελλαδιτών αθλητών και την Ομάδα των

Ελλήνων αθλητών ομογενών της Αιγύπτου. Ήταν η πρώτη φορά που φίλαθλοι της Λευκωσίας αλλά και αθλητικοί παράγοντες, είχαν την ευκαιρία να παρακολουθήσουν στο ΓΣΠ, τον πρώτο εκείνο καλαθοσφαιρικό αγώνα επίδειξης, που για την ιστορία αναφέρουμε ότι έληξε με νίκη των Ελλήνων της Αιγύπτου 28-26 ...Το παιχνίδι έγινε σε γήπεδο με χωμάτινη επιφάνεια ασφαλώς! **(Φώτο 1, Γραμματεία Στάδιο ΓΣΠ)**

Η πρώτη εκείνη επίδειξη ήταν αρκετή για να ενθουσιάσει τους φιλάθλους αλλά και να κάνει τους αθλητικούς παράγοντες της εποχής να σχεδιάζουν την επόμενη μέρα την ίδρυση των πρώτων ομάδων, πρώτα σε επίπεδο Γυμναστικών Συλλόγων και μετά σε Σωματεία. Παράλληλα βεβαίως, όπως άλλωστε αναμενόταν, οι Γυμναστές με πρωτεργάτες τους αείμνηστους, Θεόδωρο Μίτλεττον, Διαγόρα Νικολαΐδη και άλλους άρχισαν να διδάσκουν στα παιδιά των Γυμνασίων το νέο άθλημα της Καλαθόσφαιρας. Να αναφέρουμε ότι το 1947 στις 28 Ιουνίου είχαμε και την σύσταση της ΤΕΣΚ (Τεχνική Επιτροπή ΣΕΓΑΣ Κύπρου) που έθεσε κάτω από την αιγίδα της το άθλημα της Καλαθόσφαιρας.

Σε μία Τριετία

Από το 1947 μέχρι και το 1950, μέσα σε μια τριετία η Καλαθόσφαιρα είναι ήδη διαδεδομένη στα Γυμνάσια και στους Γυμναστικούς μας Συλλόγους και όπως ήταν απόλυτα φυσιολογικό είχαμε και τους πρώτους φιλικούς αγώνες μεταξύ των Γυμνασίων αλλά και των Γυμναστικών Συλλόγων (ΓΣΠ, ΓΣΖ, ΓΣΟ) αλλά και των πρώτων σωματείων που ίδρυσαν καλαθοσφαιρικά τμήματα όπως ήταν ο ΑΠΟΕΛ, ο Διγενής, η ΕΝΑΔ και στην συνέχεια και άλλα Σωματεία στις άλλες πόλεις. Είναι σημαντικό το γεγονός ότι μέσα σε μια τριετία η καλαθόσφαιρα ήταν ήδη ένα άθλημα που κέρδισε πολλούς φίλους. **(Φώτο 2, Ομάδα ΓΣΠ)**

Μάλιστα τον Ιούλιο του 1950 είχαμε και την κάθοδο της Αθλητικής Ένωσης Ελλήνων Αλεξανδρείας μετά από πρόσκληση του ΓΣΠ για φιλικά παιχνίδια. Ήταν ένα σημαντικό για την εποχή του γεγονός. Το παιχνίδι μεταξύ του ΓΣΠ και της ΑΕΕΑ, όπως αναμενόταν έληξε με νίκη της Α.Ε.Ε.Α. 31-66. Στην νικήτρια ομάδα αγωνιζόταν και ο Βάγγος Ανδρεάδης που πέτυχε 31 πόντους και εντυπωσίασε τους πάντες.

Τότε είχαμε και την πρώτη μεγάλη μεταγραφή ... Ο Δημοσθένης Συμεωνίδης μετά από συνεννόηση με τον Γεώργιο Πούλια, πρόεδρο του ΑΠΟΕΛ, έκαναν πρόταση στον Βάγγο Ανδρεάδη να έρθει στην Κύπρο. Η πολιτική κατάσταση στην Αίγυπτο δεν ήταν ευνοϊκή για τον Ελληνισμό της Αιγύπτου και ο Βάγγος Ανδρεάδης **(Φώτο 3, ΓΣΠ - ΑΕΕΑ)** δέχτηκε και ήρθε στην Κύπρο τον Σεπτέμβρη του 1950, δυο περίπου μήνες μετά την φιλική εκείνη συνάντηση. Ο Δημοσθένης Συμεωνίδης ήρθε και αυτός στην Κύπρο από την Αίγυπτο όπου εργαζόταν ως επιθεωρητής στα Ελληνικά Εκπαιδευτήρια. Η κάθοδος στην Κύπρο του Βάγγου Ανδρεάδη, ήταν μια πολύ μεγάλη επιτυχία αφού με τις γνώσεις που είχε μπόρεσε και έβαλε τις σύγχρονες για την εποχή εκείνη τεχνικές βάσεις. Εργάστηκε στον ΓΣΠ και στον ΑΠΟΕΛ και αγωνιζόταν και ο ίδιος με την ομάδα του ΑΠΟΕΛ. Ο Βάγγος Ανδρεάδης εκτός από

εξαίρετος Καλαθοσφαιριστής ήταν εξίσου εντυπωσιακός και στην Πετόσφαιρα. Βοήθησε πολύ την Καλαθόσφαιρα ως προπονητής αλλά και ως διαιτητής, διαιτητεύοντας μαθητικούς αγώνες.

Μια άλλη ευτυχής συγκυρία ήταν και η κάθοδος στην Κύπρο Ελλαδικών Καθηγητών Σωματικής Αγωγής το 1950-1951. Ήρθαν τότε στην Κύπρο, οι Αντρέας Ραζής, που διορίστηκε στο Γυμνάσιο Ευρύχου και μετά στο Λανίτειο, ο Βαγγέλης Ραγάζος στο Γυμνάσιο Μόρφου, ο Αντώνης Παγούρας στο Γυμνάσιο Κερύνειας, όπως και ο Βαγγέλης Κωνσταντόπουλος, μεταγενέστερα, στο Γυμνάσιο Μόρφου.

Η παρουσία στα Γυμνάσια μας, καθηγητών Σωματικής Αγωγής με πολύ καλές γνώσεις στην Καλαθόσφαιρα ήταν μια μεγάλη και καταλυτική συγκυρία που βοήθησε στο να εξαπλωθεί η καλαθόσφαιρα στα Γυμνάσια που έγιναν σταδιακά φυτώρια και πηγές ταλέντων για τα Σωματεία μας.

Για την περίοδο 1947-1953 την πρώτη εξαετία της Καλαθόσφαιρας στον τόπο μας, μπορούμε να πούμε ότι είχαν γίνει πολλά στο άθλημα: **(Φώτο 4, Σχολή Σαμουήλ)**

- Δημιούργησαν οι Γυμναστικοί Σύλλογοι τις ομάδες τους
- Μπήκε για καλά στα Γυμνάσια η Καλαθόσφαιρα
- Συστάθηκαν τα πρώτα καλαθοσφαιρικά τμήματα των σωματείων με έτοιμο έμπυχο υλικό των Γυμνασίων
- Είχαμε επίσης τις ομάδες των Συλλόγων των αποφοίτων που είχαν την δική τους δυναμική και υπόσταση.
- Μέσα στην περίοδο αυτή είχαμε και την συμμετοχή ομάδων μας σε διεθνή τουρνουά, όπως ήταν αυτό που έγινε στην Αλεξάνδρεια το 1953 και προσκλήθηκαν ο ΓΣΠ και ο ΑΠΟΕΛ που έδωσαν σημαντικά παιχνίδια σε Πετόσφαιρα και Καλαθόσφαιρα. Η Μικτή ομάδα ΓΣΠ-ΑΠΟΕΛ που έδωσε τέσσερις αγώνες Καλαθόσφαιρας και δυο Πετόσφαιρας άφησε άριστες εντυπώσεις. Μάλιστα είχε σημειώσει και μια νίκη επί της ΧΟΜΕΝΤΜΕΝΤ, ενώ έχασε μόνο με ένα καλάθι από την πανίσχυρη Μικτή ομάδα του Καΐρου, τον Αϊάντα, στην οποία αγωνίζονταν τα αστερία της εποχής, Αλέκος Λάπας και Φουάτ Άππουλέρ.

Δύσκολα Χρόνια

Δεν μπορεί κανείς να μην αναφερθεί στα διάφορα επαρχιακά πρωταθλήματα που διεξήγοντο σε διάφορες πόλεις με συμμετοχές από ομάδες των Γυμναστικών μας Συλλόγων αλλά και των Σωματείων, καθώς και τα μαθητικά πρωταθλήματα που συγκέντρωναν ξεχωριστό ενδιαφέρον και είχαν ένα πολύ καλό τεχνικό επίπεδο. Θα πρέπει όμως να τονίσουμε ότι απουσίαζαν η απαιτούμενη οργάνωση και προγραμματισμός..

Καλαθόσφαιρα στην Κύπρο

Και ενώ όλα συνηγορούσαν σε μια εντυπωσιακή συνέχεια στην πρόοδο της Κυπριακής Καλαθόσφαιρας στο αγωνιστικό της κομμάτι, άρχισε ο απελευθερωτικός αγώνας της ΕΟΚΑ, που είχε ως αποτέλεσμα να επέλθει μια στασιμότητα, καθώς πλείστοι αθλητές της Καλαθόσφαιρας μπήκαν στις τάξεις του αγώνα για την εκδίωξη των Άγγλων κατακτητών. Τίποτα το ιδιαίτερα αξιόλογο στην περίοδο 1955-1959.

Όμως παρά τις ποικιλόμορφες αντιξοότητες, το Μαθητικό Μπάσκετ κρατήθηκε θα λέγαμε σε ικανοποιητικό αναλόγως επίπεδο αφού το 1959 το Παγκύπριο Κεντρικό Γυμνάσιο της Λευκωσίας ταξίδευσε στην Ρόδο και είχε σημαντικές επιτυχίες στα παιχνίδια που έδωσε τότε, ενώ και η νίκη που σημείωσε επί του Άρη Θεσσαλονίκης το 1961 ήταν στα επιτεύγματα της εποχής. **(Φώτο 6, Κεντρικό Γυμνάσιο)**

Μετά την εγκαθίδρυση της Κυπριακής Δημοκρατίας το 1960 και την σύσταση του ΚΟΑ, αρχίζουν δειλά, δειλά να δημιουργούνται και οι πρώτοι σύγχρονοι αθλητικοί χώροι, αφού μέχρι τότε τα ομαδικά αθλήματα όπως η Καλαθόσφαιρα και η Πετόσφαιρα δεν είχαν την τύχη να έχουν στην διάθεσή τους κλειστές αίθουσες και οι αγώνες διεξήγοντο σε ανοικτούς χώρους κάτω από αντίξοες συνθήκες. Η ανυπαρξία της αθλητικής υποδομής ήταν και ο πιο σοβαρός ανασταλτικός παράγοντας για την πρόοδο της Καλαθόσφαιρας στον τόπο μας, και όχι μόνο.

Δεξαμενές ταλέντων

Η πενταετία 1960-1965 δεν είχε τίποτα το ξεχωριστό από πλευράς διοργανώσεων. Το 1963 μια επίλεκτη Ομάδα μας, (Μικτή Κύπρου), προσκλήθηκε από την τότε Σοβιετική Ένωση και συμμετείχε σε Διεθνή τουρνουά με προπονητή τον Βάσο Κωνσταντίνου. Κάποια επαρχιακά πρωταθλήματα, αλλά και ανεπίσημα τουρνουά ήταν όλη η αθλητική δραστηριότητα για την Καλαθόσφαιρα, αντίθετα με την Μαθητική Καλαθόσφαιρα που βρισκόταν σε πλήρη άνθιση με την διοργάνωση πρωταθλημάτων να είναι πόλος έλξης για χιλιάδες μαθητές. Χωρίς καμιά αμφιβολία, η δεκαετία 1960 -1970 μπορεί να χαρακτηριστεί σαν χρυσή για τη Καλαθόσφαιρα των εκπαιδευτηρίων Μέσης Εκπαίδευσης του τόπου μας, παρά το γεγονός ότι και σε αυτή την περίοδο και συγκεκριμένα το 1963, είχαμε την ανταρσία των Τουρκοκυπρίων και μια ανώμαλη πολιτική κατάσταση, που έκανε δύσκολα τα πράγματα σε πολλούς τομείς δραστηριότητας περιλαμβανομένου και του αθλητισμού.

Στην ιστορία του αθλήματος έχουν μείνει αλησμόνητες οι συναντήσεις του Γυμνασίου Κύκκου και του Κεντρικού Παγκυπρίου Γυμνασίου που συγκέντρωναν πέραν των τριών χιλιάδων μαθητών, οι οποίοι δημιουργούσαν μια μοναδική ατμόσφαιρα. Το Λύκειο Νεοκλέους, η Σχολή Σαμουήλ, Αγγλική Σχολή, το Λανίτειο Γυμνάσιο, η Αμερικάνικη Ακαδημία Λάρνακας, το Γυμνάσιο Μόρφου (**Φώτο 7, Γυμνάσιο Μόρφου**) και το Γεωργικό Γυμνάσιο Μόρφου, το Γυμνάσιο Κερύνειας και αυτό της Λαπήθου καθώς και πολλά άλλα Γυμνάσια και Σύλλογοι αποφοίτων, καλλιέργησαν την Καλαθόσφαιρα με πολύ αγάπη και ανιδιοτέλεια μοναδική, από πλευράς των Γυμναστών

Μάλιστα είχαμε σημαντικές και αξιόλογες παρουσίες στο εξωτερικό, όταν Μαθητικές μας ομάδες πήγαιναν για φιλικά παιχνίδια συνδυάζοντας εκδρομή και Αθλητισμό.

Αξιολογώντας με αντικειμενικότητα τα δεδομένα της τότε εποχής, μπορούμε να ισχυριστούμε ότι χωρίς την μεγάλη δεξαμενή των ταλέντων που προετοιμάζαν οι καθηγητές της Σωματικής Αγωγής, δεν θα μπορούσαν τα Σωματεία μας να παρουσιάζουν τόσο ισχυρές και έτοιμες θα λέγαμε ομάδες. Παρά την πιθανότητα να παραλείψουμε κάποιους από τους σκαπανείς και πρωτοπόρους προπονητές εντούτοις δεν μπορούμε να μην αναφέρουμε τους Ντίνο Γεωργιάδη, Διαγόρα Νικολαΐδη, Θεόδωρο Μίτλεττον, Θεόδωρο Παρέα, Αντρέα Ραζή, Ευάγγελο Ραγάζο, Βαγγέλη Κωνσταντόπουλο, Αναστάσιο Οικονομίδη, Γεώργιο Διάκο, Βύρωνα Χαχολιάδη, Γουίλιαμ Γουίιαρ, Τεύκρο Χειμώνα, Γλαύκο Ταλιάνο, Αντώνη Παγούρα, Κώστα Χατζηανδρέου και άλλοι. Στην συνέχεια, είχαμε μια νέα φουρνιά Καθηγητών Σωματικής Αγωγής που υπηρέτησαν με ξεχωριστό ζήλο την Καλαθόσφαιρα και όχι μόνο. Ανάμεσα σε αυτούς οι Γεώργιος Σολωμονίδης, Αντρέας Γεωργιάδης, Αντρέας Χατζηβασιλείου, Βάσος Κωνσταντίνου, Παλλάδιος Νικολάου, Τάκης Λύρας, Παναγιώτης Πιερή, Αλέκος Ιακωβίδης, Μιχαλάκης Νικολαΐδης, Μάριος Σοφρωνίου, Αντρέας Μαυρονικόλας, Γ. Τριανταφυλλίδης, Τάκης Ιακωβίδης, Μίκης Σιακαλλής, Νίκος Καλαποδάς, Ρίκκος Χαραλάμπους και άλλοι.

Και επειδή τα γραφόμενα μένουν και συνθέτουν ιστορία, θα πρέπει να αναφερθεί ότι οι τότε Καθηγητές Σωματικής Αγωγής, εργάζονταν με τους μαθητές τους στον ελεύθερο χρόνο τους, χωρίς καμιά απολύτως αμοιβή. Η αμοιβή τους, ήταν η ικανοποίηση που ένιωθαν όταν έβλεπαν τους μαθητές

τους να προοδεύουν, να στελεχώνουν ομάδες των σωματείων και να εξελίσσονται προσφέροντας τις υπηρεσίες τους και στην Εθνική μας ομάδα.

Στα Δημοτικά

Στις αρχές της Δεκαετίας του 1960, η Καλαθόσφαιρα κάνει την εμφάνιση της και στα Δημοτικά μας Σχολεία όπου είχαμε εκπληκτικά αποτελέσματα από την δουλειά των δασκάλων που αν και δεν ήταν Γυμναστές, εντούτοις με την αγάπη που είχαν για τον αθλητισμό και την Καλαθόσφαιρα, κατάφεραν να κάνουν τα παιδιά του Δημοτικού να αγαπήσουν την Καλαθόσφαιρα και να αναδείξουν μεγάλα ταλέντα που στελέχωσαν τις ομάδες των Σωματείων μας αλλά και τις Εθνικές μας ομάδες, μεταγενέστερα. **(Φώτο 8, Ελένιο – Αχαιών Ακτή)**

Δυο απλά παραδείγματα, είναι αρκετά νομίζω για να καταδείξουν την έκταση και την ποιότητα της προσφοράς των δασκάλων μας στο άθλημα της Καλαθόσφαιρας. Στην Β' Αστική Λεμεσού, ξεπήδησαν οι Άντρος Μιχαηλίδης και Γιώργος Θυρώτος. Και οι δυο τους μας έφυγαν τόσο νωρίς από την ζωή. Ο Γιώργος Θυρώτος υπήρξε αρχηγός της ΑΕΛ και της Εθνικής Ανδρών και καταξιωμένος προπονητής, τόσο σε σωματειακό όσο και σε εθνικό επίπεδο.

Στη Λευκωσία είχαμε το Ελένιο Δημοτικό Σχολείο, που ανέδειξε μεγάλα ταλέντα όπως ήταν τα αδέρφια Λούης, Νίκος, Άντρος και Αντώνης Κόνιαλης καθώς και ο Αντώνης Ρουσάκης, τα αδέρφια Τζίμης και Ρότζερ Γουίλερ που διέπρεψαν και στον στίβο. Σίγουρα δεν μπορεί να μην αναφερθεί το έργο που επιτέλεσαν πάρα πολλοί δασκάλοι ανάμεσα στους οποίους οι Αντρέας Μακρής, Μιχαλάκης Νικολαΐδης, Θάσος Ναδιώτης, Κώστας Αραβής, Ονησίφορος Ιωάννου, Μιχάλης Λοιζίδης, Χριστόφορος Ττόφας, Κώστας Αττάς, κ.α.

Εξάλλου οι συναντήσεις στα πρωταθλήματα Δημοτικών Σχολείων μεταξύ του Ελενίου και της Αχαιών Ακτής ήταν εκπληκτικού επιπέδου ...Υπήρξε μεγάλη και ευγενής άμιλλα μεταξύ των Δημοτικών Σχολείων που είχε ως αποτέλεσμα να εκκολάπτονται τα ταλέντα και να προχωρούν σε καλύτερο επίπεδο στα Γυμνάσια και ακολούθως να είναι έτοιμοι Καλαθοσφαιριστές για τις ομάδες των Σωματείων μας και των Εθνικών Ομάδων του τόπου μας. Αναφέρουμε ότι είχαμε την διοργάνωση Περιφερειακών και Παγκυπρίων πρωταθλημάτων στα Δημοτικά μας Σχολεία, πάνω σε οργανωμένη βάση.

Η σύσταση Ομοσπονδίας Καλαθόσφαιρας

Πολλοί ήταν οι παράγοντες της Καλαθόσφαιρας που αναγνώριζαν τότε την ανάγκη δημιουργίας Ομοσπονδίας που να στεγάσει την Καλαθόσφαιρα, που μέχρι τότε, δηλαδή το 1965, ήταν κάτω από

την αιγίδα της ΤΕΣΚ (Τεχνική Επιτροπή ΣΕΓΑΣ Κύπρου). Λίγοι ήταν όμως αυτοί που τόλμησαν. Οι Ανδρέας Γεωργιάδης, Τάκης Λύρας, Τέλης Γαλατόπουλος, ήταν ανάμεσα σε αυτούς που διαδραμάτισαν πρωταγωνιστικό ρόλο για την σύσταση της ΠΟΑ (Παγκύπρια Ομοσπονδία Αθλοπαιδιών) Μετά από αλληπάλληλες συσκέψεις, στις 19 Δεκεμβρίου 1965 στο οίκημα του ΑΠΟΕΛ δημιουργήθηκε η ΠΟΑ. **(Φώτο 9, Πρακτικά)**

Ήταν σίγουρα ένας ιστορικός σταθμός η σύσταση Ομοσπονδίας που ανέλαβε την ευθύνη για την καλύτερη δυνατή οργάνωση του αθλήματος, με πρόεδρο τον αείμνηστο Φάνο Ιωαννίδη, Αντιπρόεδρο τον Ανδρέα Γεωργιάδη, και Γραμματέα τον Τέλη Γαλατόπουλο. Η ΠΟΑ, το 1967 μετέβαλε την επωνυμία της σε TEAK (Τεχνική Επιτροπή Αθλοπαιδιών Κύπρου) και μεταγενέστερα σε ΚΟΚ που το 1972 έγινε μέλος της FIBA.

Μια νέα περίοδος

Η σύσταση Ομοσπονδίας Καλαθόσφαιρας το 1965, σηματοδότησε και την νέα εποχή για το άθλημα στον τόπο μας, μια και σε πολλούς τομείς που παρατηρούνταν αδυναμίες τα πράγματα άρχισαν να διορθώνονται σταδιακά.

Ένας τομέας που είχαμε σοβαρό πρόβλημα ήταν αυτός της αθλητικής υποδομής που στην ουσία ήταν ανύπαρκτος. Υπήρχαν Γυμνάσια που διέθεταν μικρές κλειστές αίθουσες αθλοπαιδιών, αλλά λόγω της άρνησης κάποιων από τις Σχολικές Εφορείες δεν μπορούσαν να τα χρησιμοποιήσουν οι εξωσχολικές μας ομάδες, ούτε και στις απογευματινές ώρες.

Χωρίς την κατάλληλη αθλητική υποδομή, δεν μπορούσε να περιμένει κανείς άλματα προόδου. Αξίζει να αναφέρουμε πως τα πρώτα τουρνουά που διοργανώθηκαν στην Κύπρο με συμμετοχή Ελληνικών ομάδων οι αγώνες διεξάγονταν σε ανοικτούς χώρους, επιστρωμένους με πρέμιζ, όπου οι τραυματισμοί ήταν συχνοί.

Η πρώτη δεκαετία

Η χρονική περίοδος που μεσολάβησε από το 1965 μέχρι και το 1974, μια δεκαετία από την σύσταση της Ομοσπονδίας, ήταν θα λέγαμε σημαντική όχι μόνο στο αγωνιστικό της μέρος αλλά και σε άλλους τομείς. Τα πρωταθλήματα και τα Κύπελλα συγκέντρωναν σημαντικό αριθμό φιλάθλων. Το Μαθητικό Μπάσκετ έφθασε στην κορύφωσή του, και είχαμε την σύσταση της Μικτής όπως λεγόταν τότε αντιπροσωπευτικής μας ομάδας, που έδωσε και παιχνίδια στην Ελλάδα στα πλαίσια του τουρνουά για το ΟΧΙ, σε Λάρισα και Θεσσαλονίκη, καθώς και με την Εθνική Ενόπλων Ελλάδας στη Λευκωσία. **(Φώτο 10, Εθνική Βάσσοις Κων/νου)**

Στην πρώτη αυτή δεκαετία, η συμβολή των καθηγητών Σωματικής Αγωγής στην πρόοδο του αθλήματος ήταν καθοριστική, όπως πάντα. Πρόσφεραν πολύτιμες υπηρεσίες από τις θέσεις προπονητών, Διαιτητών, Γραμματείας και χωρίς αυτούς σίγουρα τα πράγματα θα ήταν πιο δύσκολα. Σημαντικό γεγονός το 1972 ήταν και η ένταξη της Εθνικής μας Ομοσπονδίας στην αντίστοιχη Διεθνή.

Ο Ιούλης του 1974

Και ενώ τα πράγματα στον αθλητισμό μας ήταν σε μια σταθερή ανοδική πορεία, και η Καλαθόσφαιρα βρισκόταν στο σωστό δρόμο, ήρθε η Τουρκική Εισβολή τον Ιούλιο του 1974. Το πλήγμα που δέχτηκε η μικρή μας πατρίδα ήταν απερίγραπτα τραγικό. Η κατοχή του 37 τοις εκατόν του εδάφους και οι 200 000 και πλέον χιλιάδες πρόσφυγες μαζί με τις εκατοντάδες των αγνοουμένων και των πεσόντων, αποτέλεσαν τα στοιχεία της μεγαλύτερης τραγωδίας που γνώρισε ο τόπος μας στην μακραιώνα ιστορία του. Είναι ενδεικτικό το γεγονός ότι μόνο από ένα αθλητικό σωματείο, την ΠΑΕΚ Κερύνειας, είχαμε επτά αθλητές που έχασαν τη ζωή τους ή αγνοούνται. (Φώτο 11, ΠΑΕΚ - Πανεπαρχιακό)

Μέσα όμως από τις στάχτες, τον πόνο της ψυχής και την ερήμωση, η ελπίδα δεν χάθηκε. Ο λαός μας σηκώνει και πάλιν το ανάστημά του. Παλεύει, δημιουργεί, και προχωρά μπροστά. Είναι χαρακτηριστικό ότι αθλητικά μας σωματεία είχαν διασκορπισμένους τους αθλητές τους σε όλη την ελεύθερη Κύπρο ...Και αντί να έρθει η απογοήτευση, ήρθε το πείσμα για ανασυγκρότηση

Είναι χαρακτηριστική η περίπτωση της Ολυμπιάδας Νεάπολης που λίγους μήνες μετά την Τουρκική Εισβολή δημιουργεί ομάδα Καλαθόσφαιρας το 1975, με προπονητή και παίκτη τον Ντίνο Μιχαηλίδη, που πρόσφερε αμισθί τις υπηρεσίες του. Και άλλα σωματεία μας παρά τις αντιξοότητες όχι μόνο δεν λύγισαν, αλλά κράτησαν ψηλά το λάβαρο της υπομονής και της ελπίδας.

Αργά αλλά σταθερά ο αθλητισμός μας εισέρχεται και πάλιν σε πορεία προόδου

Η Δημιουργία αθλητικής υποδομής και κλειστών αιθουσών στην δεκαετία του 1980 από τον ΚΟΑ, δημιούργησαν πια τις κατάλληλες συνθήκες για ανάπτυξη των ομαδικών αθλημάτων στον τόπο μας.

Σημαντικός παράγοντας

Στην καλαθόσφαιρα, σημειώνουμε και τη συμμετοχή ξένων καλαθοσφαιριστών που δίνουν ώθηση στην τεχνική ανάπτυξη του αθλήματος, στη δεκαετία του 1980. Όπως και στο ποδόσφαιρο, έτσι και στα άλλα ομαδικά αθλήματα στον τόπο μας, οι ξένοι αθλητές συνέβαλαν τα μέγιστα στο να διαφοροποιηθεί το τεχνικό επίπεδο και να διαφοροποιηθεί γενικά η ίδια η αγωνιστική εικόνα των ομάδων μας. Βέβαια στην αρχή είχαμε περιορισμένο αριθμό ξένων καλαθοσφαιριστών αλλά στην συνέχεια τα πράγματα διαφοροποιήθηκαν.

Στην δεκαετία του 1980 σημειώνουμε και μια σειρά από προγραμματισμένες ενέργειες που συνέβαλαν έτσι ώστε η Ομοσπονδία να εφαρμόσει αναπτυξιακά προγράμματα:

- Η υποδομή που μέσα από εξειδικευμένα σεμινάρια δημιουργήθηκε με την ανάδειξη νέων διαιτητών, στελεχών για την Γραμματεία Αγώνων.
- Οι πολύ καλές διεθνείς Σχέσεις που η Ομοσπονδία ανέπτυξε συνεχώς
- Οι καλές βάσεις που δημιουργήθηκαν στις Εθνικές μας ομάδες και η συμμετοχή σε αντίστοιχα πρωταθλήματα.
- Τα έργα υποδομής σε αθλητικές εγκαταστάσεις.
- Η εκλαΐκευση του αθλήματος και η δημιουργία και άλλων Κατηγοριών, όπως μεταγενέστερα και της Γυναικείας Καλαθόσφαιρας το 1986-7, και η ανάπτυξη Ακαδημιών
- Η συμμετοχή παραγόντων της Καλαθόσφαιρας σε διεθνή συνέδρια, δημιούργησαν τις βάσεις για μια πιο καλή Διοικητική και αναπτυξιακή υποδομή του αθλήματος.

Όλα τα πιο πάνω είχαν μια αισθητή θετική επίδραση στο ίδιο το αγωνιστικό κομμάτι της Καλαθόσφαιρας. Θα ήταν ασφαλώς σοβαρή παράλειψη αν δεν γινόταν αναφορά και στον ρόλο που ο ΚΟΑ διαδραμάτισε στην ανάπτυξη των ομαδικών αθλημάτων, όχι απλά γιατί χορηγούσε τα λειτουργικά κυρίως έξοδα των Ομοσπονδιών, αλλά γιατί μέσα από πρωτόκολλα αλλά και την Ακαδημία που ο Οργανισμός δημιούργησε, φρόντισε να συμβάλει θετικά στην ανάπτυξη των Ομαδικών αθλημάτων, κάτι που πέτυχε σε μεγάλο βαθμό. Για παράδειγμα, ο ΚΟΑ επιχορήγησε το πρώτο προπονητικό και διδακτικό Κάμπινγκ που έγινε στη Λευκωσία και σε αυτό δίδαξε ο Θεόδωρος Ροδόπουλος, καθώς και πολλά άλλα εκπαιδευτικά σεμινάρια. Μέσα από την Ακαδημία Αθλητισμού του ΚΟΑ έγιναν σημαντικά και αναγκαία επιμορφωτικά σεμινάρια που στο σύνολό τους βοήθησαν όχι μόνο την Καλαθόσφαιρα αλλά και όλα τα Ομαδικά αθλήματα.

Η σημερινή εικόνα του αθλήματος

Αν επιχειρήσει κανείς να κάνει μια σύντομη σύνοψη της σημερινής φάσης της Κυπριακής Καλαθόσφαιρας, πρέπει απαραίτητα να σταθεί και στο γεγονός ότι τώρα τα σωματεία μας, πέρασαν σε ένα καλύτερο επίπεδο από πλευράς ταυτότητας. Από καθαρά ερασιτεχνικά,

πέρασαν στην φάση του ημειπαγγελματισμού, ενώ κάποιες από τις ομάδες μας λειτουργούν πάνω σε επαγγελματικά πρότυπα, παρά τις οικονομικές δυσκολίες.

Μπορεί να μην μπορούν να έχουν τους προϋπολογισμούς που διαθέτουν οι ξένες ομάδες, αλλά δεν είναι και ανάξια λόγου τα ποσά που συνθέτουν τους προϋπολογισμούς των ομάδων μας, κυρίως όμως ο τρόπος λειτουργίας τους.

Οι πολύ καλές σχέσεις που η ΚΟΚ έχει αναπτύξει με την FIBA, (Φώτο 12, Κληρίδης - Stankovic) οι διεθνείς διοργανώσεις που ανέλαβε και έφερε σε πέρας η ΚΟΚ, η κάθοδος αξιόλογων ξένων προπονητών, το πολύ αξιόλογο έργο που η Σχολή της ΚΟΚ έχει επιτελέσει, σε ένα πολυφασματικό επίπεδο, το καλά οργανωμένο σύστημα που ανέπτυξε η Ομοσπονδία στον τομέα των χορηγών, είναι όλα εκείνα τα συστατικά που βοήθησαν την Κυπριακή Καλαθόσφαιρα, Διοικητικά, Λειτουργικά και δομικά να γνωρίσει την ανάπτυξη που επιδίωκε. Σίγουρα υπάρχει ακόμα αρκετά που μπορούν να γίνουν ή να βελτιωθούν, αλλά χρειάζεται ακόμα χρόνος.

Είναι σημαντικό να αναφέρουμε ότι κάποιες από τις ενέργειες τις Ομοσπονδίας έφεραν διαχρονικά σημαντικά αποτελέσματα.

Η ΚΟΚ για παράδειγμα προσπάθησε να βοηθήσει έτσι που η στρατιωτική Θητεία καλαθοσφαιριστών να μην είναι ανασταλτικός παράγοντας στην πρόοδό τους. Το πέτυχε σε συνεργασία με το ΓΕΕΦ, και με την σύσταση Στρατιωτικού πρωταθλήματος καθώς και με την δημιουργία της Εθνικής Ενόπλων. (Φώτο 13, Εθνική Ενόπλων)

Οι συμμετοχές των Εθνικών μας Ομάδων σε όλα τα επίπεδα στα αντίστοιχα Ευρωπαϊκά και η αποκόμιση της αναγκαίας πείρας, βοήθησαν στο να έρθουν σημαντικές επιτυχίες σε ΑΜΚΕ (Αγώνες Μικρών Κρατών Ευρώπης) αλλά και σε άλλες διεθνείς διοργανώσεις που συμμετείχαμε.

Οι διάφορες επιτυχίες που καταγράφονται σε Σωματειακό επίπεδο, από ΑΕΛ, ΑΠΟΕΛ, Κεραυνό, Αχιλλέα, Απόλλωνα, ΕΘΑ στην Ευρώπη, ήταν το αποτέλεσμα όλων των προσπαθειών που καταβλήθηκαν από τα σωματεία σε συνεργασία και με την Ομοσπονδία. Το ίδιο ισχύει και για την Γυναικεία Καλαθόσφαιρα αλλά και για την Εθνική Ενόπλων

Η Διοικητική Δομή της Ομοσπονδίας

Κλείνοντας την σύντομη αυτή αναδρομή στην ιστορία της Κυπριακής Καλαθόσφαιρας, δεν μπορεί παρά να σταθούμε σε δυο πολύ σημαντικούς παράγοντες, πυλώνες θα λέγαμε, της

προόδου που σημείωσε τα τελευταία χρόνια η Καλαθόσφαιρα στον τόπο μας (Φώτο 14, ΔΣ ΚΟΚ)

- Ο πρώτος και βασικός παράγοντας, ήταν η ανάπτυξη στην πτυχή των έργων υποδομής από την πλευρά του ΚΟΑ με την ανέγερση σύγχρονων κλειστών αιθουσών.
- Δεύτερος βασικός πυλώνας προόδου, ήταν οι προσπάθειες που διαχρονικά κατέβαλαν τα Δ.Σ. της Ομοσπονδίας για καλύτερη οργάνωση και λειτουργικότητα της Ομοσπονδίας και των Σωματείων. Οι άριστες σχέσεις που η Ομοσπονδία ανέπτυξε, με την FIBA, αλλά και με άλλες Εθνικές Ομοσπονδίες στην Ευρώπη κυρίως, ήταν και ο βασικός λόγος που η Διεθνής Ομοσπονδία εμπιστεύθηκε την ΚΟΚ πολύ σημαντικές διοργανώσεις στην Κύπρο, αγωνιστικού και Διοικητικού περιεχομένου, αφού όχι μόνο έγιναν μεγάλοι αγώνες Ευρωπαϊκού επιπέδου, αλλά και συνεδρίες και σεμινάρια, τεχνικού και διοικητικού περιεχομένου.

"Θα κλείσουμε με μια ειδική αναφορά. Και η αναφορά μας αυτή, αφορά τους παράγοντες των Σωματείων μας. Πρόσφεραν πάρα πολλά και χωρίς τις θυσίες των σωματείων μας και των Διοικήσεών τους, δεν θα πετυχαίναμε αυτά που πετύχαμε. Επωμίστηκαν αβάσταχτα οικονομικά βάρη, στην προσπάθειά τους να προβάλουν την Κυπριακή Καλαθόσφαιρα στο εξωτερικό, και το πέτυχαν, έστω και αν η στήριξη που περίμεναν από την Πολιτεία δεν ήταν η αναμενόμενη. Σίγουρα το εύγε ανήκει κατά πρώτο λόγο σε αυτούς, κυρίως γιατί όσα πέτυχαν και έκαναν, το έκαναν από άδολη αγάπη για την Καλαθόσφαιρα και πρωτίστως με ανιδιοτέλεια."